POLSKA: WIELOSEKTOROWA OCENA POTRZEB 2022
Uchodźcy z Ukrainy

STRESZCZENIE

W sierpniu i wrześniu 2022 r. UNHCR i REACH przeprowadziły wielosektorową ocenę potrzeb (ang. *Multi-Sectoral Needs Assessment* – MSNA) uchodźców z Ukrainy w Polsce. Działania związane z koordynacją oceny zrealizowano z pomocą utworzonych już w marcu 2022 r. sektorów i grup roboczych. Opracowanie daje kompleksowy obraz sytuacji w całym kraju. Przeprowadzono osobiste rozmowy z 1,252 gospodarstwami domowymi uchodźców z Ukrainy (1,147 respondentów poza ośrodkami zakwaterowania zbiorowego i 105 w ośrodkach zakwaterowania zbiorowego). Przedmiotowa ocena potrzeb różni się od wielu innych przeprowadzonych dotychczas ocen, prezentując kompleksowy przegląd potrzeb uchodźców z Ukrainy w Polsce na podstawie próby ogólnokrajowej.

Charakterystyka demograficzna

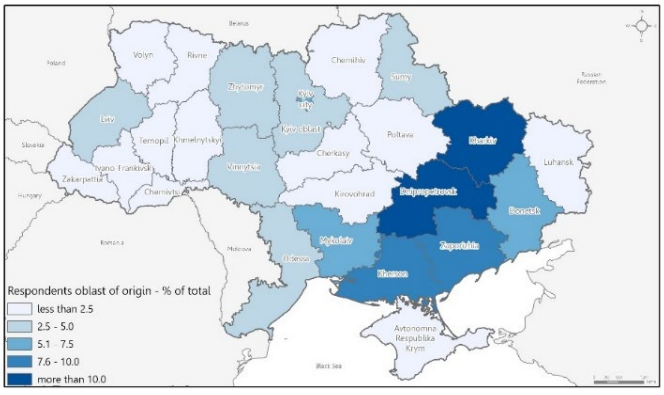
Wśród uchodźców, którzy przybyli do Polski w okresie od lutego do września 2022 r., większość przyjechała w marcu (52%). Najwięcej z nich pochodzi z obwodów charkowskiego, dniepropietrowskiego, zaporoskiego, chersońskiego i donieckiego.

93,5%
respondentów stanowiły kobiety[1]

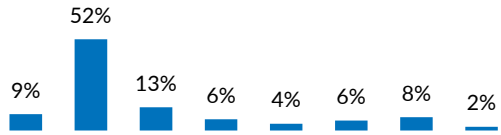
99,8%
respondentów ma obywatelstwo ukraińskie

0,5%
respondentów identyfikuje się jako mniejszość etniczna

52%
przybyło z 5 obwodów Ukrainy

Miesiąc przybycia do Polski

5 najczęstszych obwodów pochodzenia:

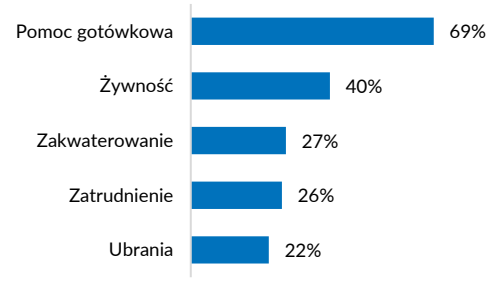
Charkowski	15%
Dnipropetrowski	14%
Zaporoski	9%
Chersoński	8%
Doniecki	6%

[1] O ile nie wskazano inaczej, wielkość próby wynosi 1,252.

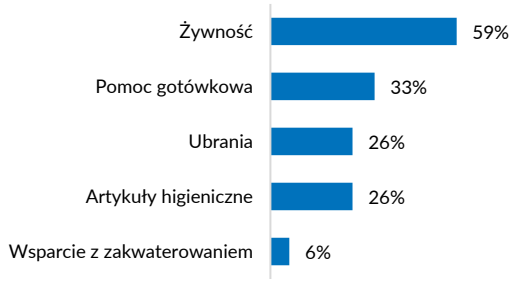
Priorytety i pomoc

Większość uchodźców z grupy docelowej badania jako najbardziej priorytetową potrzebę wskazywała środki pieniężne, a w dalszej kolejności żywność, zakwaterowanie, dostęp do zatrudnienia i odzież.

Pięć najczęściej wskazywanych priorytetowych potrzeb

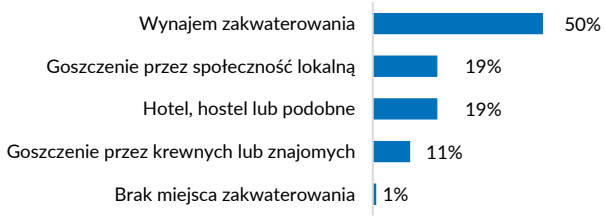
Pięć najczęściej otrzymanych rodzajów pomocy

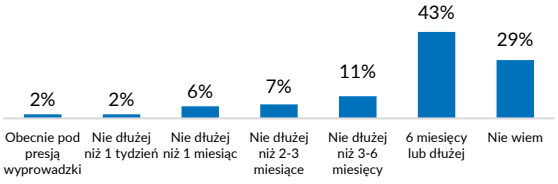
Zakwaterowanie

Z populacji uchodźców poza obiektami zakwaterowania zbiorowego około połowy zamieszkiwało w lokalach wynajmowanych, jedna trzecia zaś u osób z lokalnej społeczności, rodziny lub znajomych.

Zakwaterowanie: rodzaj[2]
n=1,147

Zakwaterowanie: możliwy czas trwania

43%
gospodarstw domowych płaci czynsz najmu

42%
gospodarstw domowych zajmuje lokal wspólnie z innymi[3]

4
średnia liczba osób, z którymi dzielony jest lokal[4]

60%
gospodarstw domowych nie ma pisemnej umowy dotyczącej zakwaterowania

[2] Poza obiektami zakwaterowania zbiorowego.
[3] Dotyczy gospodarstw domowych deklarujących miejsce pobytu poza obiektami zakwaterowania zbiorowego i hotelowymi.
[4] Miejsca pobytu poza obiektami zakwaterowania zbiorowego i hotelowymi.

1,788 PLN
średni miesięczny czynsz najmu

431 PLN
średni rachunek za media

9 miesięcy
średni czas trwania umowy najmu

6%
gospodarstw domowych wskazuje na brak wystarczającej prywatności w miejscu zakwaterowania

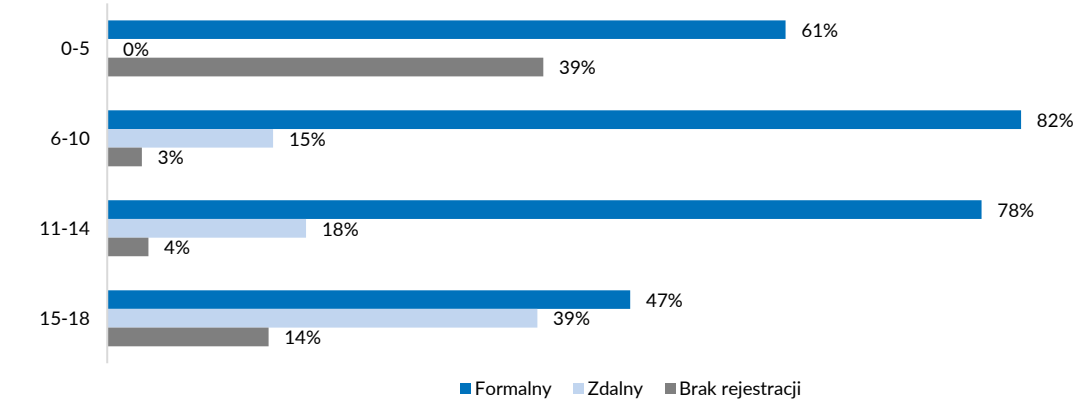
Edukacja[5]

68% - dzieci w wieku szkolnym[6] zostało zapisanych do polskich lub jednocześnie polskich i ukraińskich szkół na rok 2022/2023

59%
zostało zapisanych do szkoły podstawowej

37%
zostało zapisanych do szkoły średniej

Rodzaj zapisu na nowy rok szkolny wg grup wiekowych[7]
n=1,397

Ochrona

80%
gospodarstw domowych wiedziało o DIIA.pl[8]

17%
gospodarstw domowych zgłaszało doświadczanie wrogości w Polsce

68%
gospodarstw domowych deklarowało posiadanie dużej i wystarczającej wiedzy na temat statusu prawnego w Polsce

91%
respondentów deklarowało poczucie bezpieczeństwa podczas spacerów po okolicy

[5] Dane zostały zebrane w okresie od 24 sierpnia do 22 września 2022 r., co ma wpływ na ocenę stanu rekrutacji w nowym roku szkolnym.
[6] Osoby w wieku 7–19 lat, wielkość próby = 937.
[7] Rodzaj zapisu rozpatrywano bez podziału wg krajów.
[8] *Diia.pl – elektroniczny dokument pobytowy dla uchodźców z Ukrainy umożliwiający przemieszczanie się ich po strefie Schengen.*

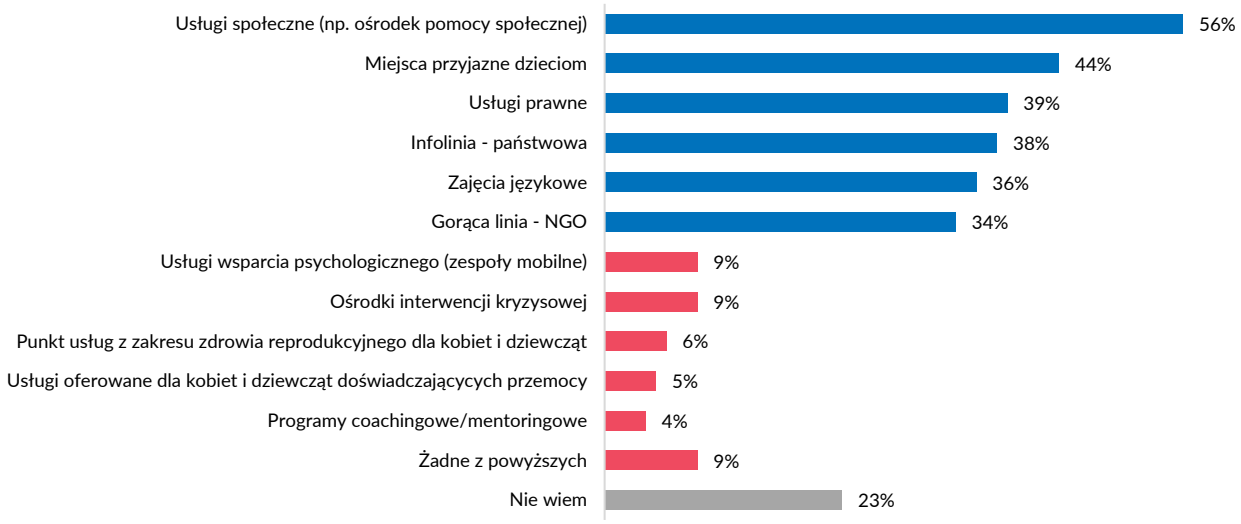
99% respondentów deklarowało uzyskanie ochrony tymczasowej (numeru PESEL)

37% respondentów nie zgłaszało potrzeb humanitarnych

40% gospodarstw domowych zgłaszało brak znajomości mechanizmów składania skarg w danej społeczności

37% respondentów deklarowało udział dzieci w zajęciach pozalekcyjnych

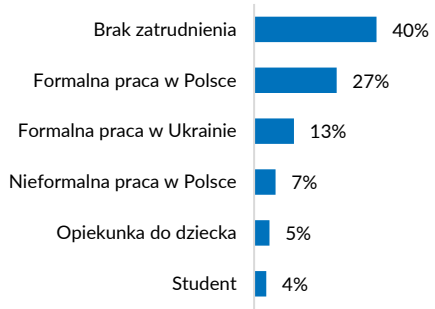
Wybrane usługi dotyczące ochrony i usługi społeczne dostępne w miejscu pobytu respondenta
Ponad połowa badanych miała wiedzę na temat dostępnych usług społecznych i dotyczących ochrony w miejscu swojego pobytu.

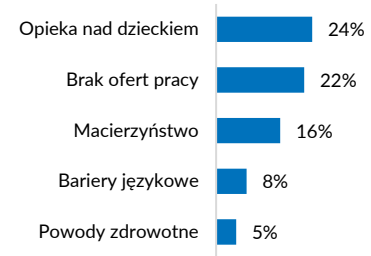
Środki utrzymania

Ponad dwie trzecie populacji uchodźców pracowało, uczyło się lub było na emeryturze. Prawie połowa była niepracująca – głównymi przyczynami braku pracy był brak możliwości zapewnienia opieki nad dzieckiem i brak ofert zatrudnienia.

Obecnie wykonywany zawód[9]
n=1,861

5 najważniejszych powodów braku zatrudnienia
n=424

[9] Status osób w wieku 16–59 lat.

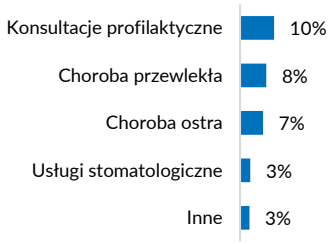
Opieka zdrowotna

Około jednej trzeciej populacji wskazywało na potrzebę dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, a większość z tych osób mogła uzyskać je w razie potrzeby.

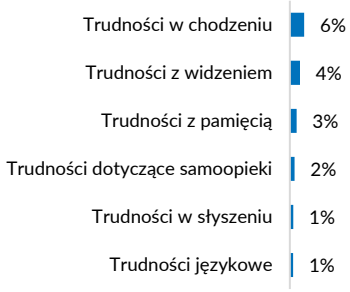
26%
członków gospodarstw domowych miało problem zdrowotny i potrzebowało dostępu do opieki zdrowotnej

81%
członków gospodarstw domowych potrzebujących opieki zdrowotnej uzyskało ją, gdy zaistniała potrzeba

Najczęściej zgłaszane potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej
n=3,389

Ryzyko niepełnosprawności
n=3,045

60%
Wskaźnik zaszczepienia osób w wieku 19 lat i starszych przeciwko COVID-19[10]

86%
Średni wskaźnik zaszczepienia dzieci w wieku 5 lat i młodszych[11] przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, odrze, śwince, różyczce i polio

Zdrowie psychiczne i wsparcie psychospołeczne

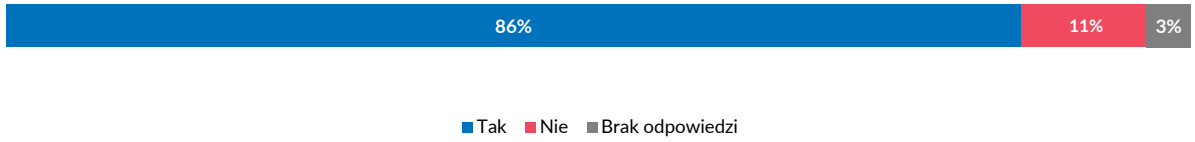
Szczególnie osoby dorosłe i starsze zgłaszały pogorszenie się stanu zdrowia psychicznego, a połowa z nich stwierdziła, że potrzebowała profesjonalnej pomocy.

Odsetek osób odczuwających zdenerwowanie, niepokój, zmartwienie, pobudzenie, złość lub obniżenie nastroju w stopniu, który wpływa na ich codzienne funkcjonowanie, według grup wiekowych
n=3,386

Razem	0–5	6–10	11–14	15–18	19–25	26–59	60+
13%	3%	7%	10%	11%	16%	16%	27%

[10] Do jesieni 2021 r. szczepienie przeciwko COVID-19 było dopuszczone u osób w wieku 18 lat i starszych (n=1,944).
[11] Wielkość próby = 410.

Odsetek osób mogących uzyskać profesjonalne wsparcie w zakresie zdrowia psychicznego i wsparcie psychospołeczne w razie odczuwanej potrzeby
n=228

Zamiary na czas kolejnych trzech miesięcy

W związku z utrzymującą się sytuacją na Ukrainie zdecydowana większość uchodźców zamierzała pozostać w aktualnym miejscu pobytu.

Metodologia | Dodatkowe informacje można znaleźć w Regulaminie oceny MSNA

Proces oceny składał się z dwóch kluczowych etapów, tj. analizy dokumentów zawierających dostępne dane na temat populacji uchodźców w Polsce, a następnie zbierania danych ze źródeł pierwotnych. Prace przy konstruowaniu wskaźników i pytań ankietowych przeprowadzono w konsultacji z partnerami oceny MSNA, a nad ich koordynacją czuwała grupa robocza ds. zarządzania informacją kierowana przez UNHCR. Ocenę zrealizowano w skali ogólnopolskiej w lokalizacjach przyjmujących uchodźców. Ocenie podlegały dwie warstwy: uchodźcy w obiektach zakwaterowania zbiorowego i gospodarstwa domowe w społecznościach przyjmujących.

Bardziej szczegółowych informacji udzielają:

Julia Gouyou Beauchamps, Oficer ds. relacji zewnętrznych, UNHCR. E-mail: GOUYOU@UNHCR.ORG
Alaa Zalzaleh, Oficer ds. sprawozdawczości, UNHCR. E-mail: ZALZALEH@UNHCR.ORG
Paula Gierak, Krajowy Punkt Kontaktowy, REACH. Email: PAULA.GIERAK@REACH-INITIATIVE.ORG